

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L. St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Tétex 270125F
Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris
Téléfax : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 296

noiembrie 1998

DE CE AM AJUNS AȘA DE RĂU

Întrebarea ne-o punem des, cu toții. Răspunsurile diferă în funcție de optica și opțiunile fiecăruia, tendința omenească fiind să dăm vina pe alții. Nu rezolvăm problemele, dar ne spunem năduful pînă ce paharul amărăciunilor se umple din nou și o luăm de la capăt.

Procedeele se regăsește la toți, de la președinte la opozantul politic, sindical sau la muncitori, țărani sau pensionari. La cei mai mulți dintre aceștia urmează resemnarea care este, fără îndoială, aspectul cel mai descurajant al fenomenului. Nici persoanele cu răspundere nu reacționează totdeauna potrivit, cum a fost cazul președintelui Constantinescu cînd a învinuit presa că prezintă o imagine constant negativă a țării.

Faptul este exact și lectura ziarelor din România este deprimantă, dar spațiul pe care îl consacră crimelor, intrigilor politice și corupției este necesar pentru a informa publicul. Reproșul nu se situează în aceste prezentări, deși limbajul folosit este de cele mai multe ori asemănător cu cel al impreciziaților, cînd ne-am putea aștepta ca un ziarist de meserie să fie sobru, obiectiv și precis.

Ceea ce putem imputa presei, ca de altfel și multora din oamenii politici români, este de a nu-și fi îndeplinit rolul educativ pe care îl au jurnaliștii și oamenii politici în democrație. Asemenea rol era cu atât mai important în țările foste comuniste din Europa de Centru și de Est, cu cît sistemul totalitar excelase în abuz și violență.

Acest rol a fost îndeplinit în Cehia și, prin ricoșeu, în Slovacia, de președintele Havel, iar în Ungaria și Polonia de biserici și de organisme de apărare a drepturilor omului. În România, asemenea organizații erau foarte rare, iar Teoctist și înaltul cler erau negația oricărei educații de fond.

Există, desigur, scriitori și ziaristi care se străduiesc să umple golul educativ, iar printre oamenii politici ați răposatul Corneliu Coposu cît și actualul președinte au înțeles necesitatea efortului educativ.

Luptele politice, criza economică și frământările sociale absorb atenția publicului către domenii ce par prioritare, dar care nu se pot rezolva cîtă vreme nu reușim să ne însușim altă mentalitate și alte instituții.

Dacă, spre pildă, Junimea și Titu, Maiorescu, al căror rol educativ, la sfîrșitul

secolului trecut, a fost determinant în crearea bazelor României Moderne, ar fi trăit în contextul României de astăzi, nici ei nu și-ar fi putut îndeplini rolul.

România de astăzi, cea post-comunistă a fost instaurată pe o crimă, asasinarea cuplului Ceaușescu de cei care i-au servit în prealabil, pentru a șterge urmele nelegiuirilor la care mai toți fuseseră părtași.

Acest păcat originar a făcut din urmașii dictaturii, complici, cuprinzînd pe mulți din cei intrați în partidele de opoziție. Complicitatea a devenit repede cîrdășie și a dat naștere unor instituții al căror țel principal este să neutralizeze forțele politice opuse și să se pună la adăpost de schimbări brusce. Din acest motiv, deși are aparența unui regim prezidențial, puterile președintelui rămîn limitate și acțiunile lui pot fi frînate, cum am constatat-o cu lupta împotriva corupției și cu programul de privatizare.

De altfel, dacă prin absurd, un președinte ar reuși să înlăture piedicile, poate fi oricînd neutralizat de Consiliul Superior de Apărare al Țării, organism compus din cîțiva miniștri, dar și din reprezentanți ai armatei și ai SRI, ale căror hoțărîri sunt executorii. Desigur, ele pot fi infirmate de parlament, ulterior, dar odată puse în practică controlul posterior este doar teoretic.

Se știe că parlamentarii nu vor să schimbe sistemul electoral adoptînd votul uninominal pe circumscripții, încît președintele, chiar dacă ar vrea să o facă, nu va obține majoritatea necesară. Nici unul din partidele politice, chiar și cele care ar beneficia de această măsură, nu se hotărăște să o susțină, necum să o propună.

În asemenea condiții, greu de sperat într-o ameliorare a moravurilor în viitorul apropiat. Există, firește, posibilitatea de a recurge la referendumul popular pe această temă, ca și pe altele. Se vor găsi oare oameni să o facă? Dacă nu, tinerii pe care Emil Constantinescu îi îndemna să nu-și piardă speranța, ascultînd sau citind veștile proaste vehiculate de presă, își vor îndrepta ochii spre alte orizonturi, fie și numai temporar.

Sistemul electoral proporțional constituie, de asemenea, un mijloc de paralizare a reformelor, împiedicînd constituirea unor majorități coerente și realizarea programului anunțat. Pe de o parte sistemul perpetuează

coaliții hibride ca cea a guvernului actual, pe de alta garantează menținerea în posturi cheie a unor cadre din toate partidele, ce se acopera reciproc, fie că sunt la putere sau în opoziție, ca să nu iasă la iveală crimele la care au fost părtașe în trecut.

La 17 noiembrie se împlinesc doi ani de guvernare a președintelui Constantinescu. Date fiind energia, eforturile și succesele obținute, în primele luni, pe plan internațional, am sperat ca acestea să se confirme. Nu a fost cazul fiindcă interesele contrarii erau mult prea puternice și sprijinul inițial al opiniei publice nu a reușit să le cîntească.

Emil Constantinescu mai are doi ani de guvernare în care nu va putea schimba clasa politică și nici cadrele economice și administrative care paralizază țara. Nu ar servi la mare lucru să-i atace polemic, cum a făcut-o cu presa, chiar dacă are dreptate. În schimb, poate iniția o acțiune educativă de fond care să dea oamenilor o viziune a societății românești pe care o dorește, situînd-o, de fiecare dată, în contextul european pe care îl preconizează.

În afara de sistemul electoral și de reforma economică există multe domenii în care concepția și instituțiile românești aparțin trecutului și nu se pot adapta cadrului european.

Este, spre pildă, cazul justiției, unde avem un procentaj ridicat de magistrați coruptibili, dar mai cu seamă tradiția unei magistraturi subordonată opțiunilor politice, nicicum rigorilor legii. Or, în Occident, justiția ajutată adesea de presă și deci de opinia publică reușește să controleze executivul și legislativul, făcînd astfel dificile abuzurile de putere ale funcționarilor, deputaților sau ale miniștrilor.

Din cauza ocaziilor pierdute și a piedicilor interne nu credem ca, în viitorii doi ani, România să poată atinge țelurile de integrare europeană și de intrare în NATO pe care profesorul Constantinescu le preconiza în 1996, cînd candida la președinția României. Credem însă că președintele Constantinescu poate încă să întreprindă, în răstimpul celor doi ani care îi rămîn, efortul educativ de care țara are nevoie spre a ieși din mentalitatea în care a trăit de peste 50 de ani.

Dacă reușește, alegerile din toamna anului 2000 îi pot da o majoritate coerentă cu care să-și realizeze obiectivele în primii ani ai viitorului mileniu.

Mihai KORNE

BÎLCIUL SAU TELEVIZIUNEA DEȘERTACIUNILOR

Pe 22 septembrie, Consiliul de Administrație (C.A.) al TvR și-a votat președintele-director general, în persoana fostului ziarist de la Europa Liberă, N. C. Munteanu, propus din partea PD. El a obținut 7 voturi, depășindu-și cu un vot contracandidata, Lucia Hossu-Longin, autoarea "Memorialului Durerii" și vice-președintă a Alianței Civice, propusă în C.A. de guvern. Votul hotărâtor a fost al criticului Alex. Ștefănescu (propus de PNȚCD) pentru care Lucia Hossu-Longin este "o persoană imprezizibilă și exaltată".

Peste o săptămână, Comisia parlamentară de cultura trebuia să-i audieze pe ambii candidați, dată fiind mica diferență de clasament. PRM a trimis o scrisoare comisiei în care "dezvăluia" că N.C. Munteanu ar fi fost informator al Securității, demonstrație ambiguă, filele de dosar atestau că N.C. Munteanu fusese mai degrabă victimă a poliției politice decât agent al instituției cu pricina. Pe 4 octombrie, a venit rândul Luciei Hossu-Longin să fie calomniată: în emisiunea "7 zile în România" - realizată de Alina Mungiu-Pippidi care conduce Departamentul de Informații și Anca Toader - au fost transmise fragmente din emisiunile sale omagiale "Cântarea României"... La emisiune au participat liderul sindical din TvR Dumitru Iuga, Stere Gulea și Gabriel Liiceanu. În cadrul discuției, N.C. Munteanu s-a disculpat. Luciei Hossu nu i s-a dat această șansă, nefiind invitată... Mai grav, bobina incriminatoare, a susținut într-o conferință de presă Lucia Hossu-Longin, este un fals, montat chiar în noaptea care precedea emisiunea. PDSR a protestat, considerând-o "un trist spectacol de esență stalinistă", în care rolul "dușmanului poporului" îi era atribuit Luciei Hossu-Longin, iar rolul "comunistului de omenie" lui N.C. Munteanu. Manevra începea să se încheie: PRM și PDSR deveneau "susținătorii" realizatoarei "Memorialului Durerii", după ce, în anii de debut ai serialului, din această zonă politică, emanau la adresa ei amenințările cu moartea... Cabala organizată împotriva candidaturii sale, s-a declanșat după ce declarase că dorește să reorganizeze Departamentul informații al TvR și restructurarea personalului TvR prin concurs.

Pe 7 octombrie, N.C. Munteanu, într-o scrisoare adresată comisiilor de cultură, își anunța retragerea din cursa pentru direcția TvR: "miza reală a acestui scandal nu este totuși persoana mea, simplu pretext conjunctural, într-o sordidă confruntare de interese politicianiste. Implicarea masivă, insolentă și fâșișă a Securității, a cărei prezență toxică în viața publică românească a fost dovedită, încă odată și de acest scandal diversionist, nu este decât expresia adevăratei naturi a intereselor și forțelor aflate în joc".

În seara de 14 octombrie, Parlamentul l-a votat ca director al TvR. pe regizorul Cristian

ACTUALITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN RETROVIZOR

(CONTINUARE DIN NUMARUL 295)

IUNIE

Arma secretă a turnătorilor - dosariada

1 iunie - Secția Parchetelor militare a dispus trimiterea în judecată a 6 persoane (printre care Ioachim Moga, fost prim secretar județean și gen. col.R. Ion Topliceanu, care, în 21 decembrie au reprimat revoluția de la Cluj.

2 iunie - Camera Deputaților a adoptat modificările la legea Avocatului Poporului care prevede un singur articol: obligativitatea guvernului de a-i acorda un sediu în termen de 30 de zile.

3 iunie - Emil Constantinescu a promulgat bugetul.

4 iunie - la Tîrgul Național de carte de la București a fost lansată "Cartea neagră a comunismului"

Noul președinte al Curții Supreme de Justiție este Sorin Moisescu, fost procuror general al Parchetului pe lângă CSJ. Printre alte schimbări în CSJ excluderea a 17 magistrați care au semnat rușinoasa decizie din ianuarie 1995 privind refuzul de a mai judeca retrocedări de case naționalizate în urma presiunii lui Ion Iliescu.

4-5 iunie Emil Constantinescu participă la reuniunea la nivel înalt a Cooperării Economice a Mării Negre (CEMN), înființată în 25 iunie 1992 și cuprinzînd Albania, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Grecia, R. Moldova, România, Rusia, Turcia și Ucraina. La Yalta, președintele României a avut convorbiri cu Leonid Kucima, președintele Ucrainei.

4 iunie - PAR, partid din CDR, condus de V. Vosagnian lansează "Manifestul dreptei"

- UDMR a amenințat că va putea părăsi coaliția dacă pînă la sfîrșitul acestei sesiuni parlamentare nu se votează Legea administrației publice.

6-7 iunie - are loc seminarul "PNȚCD în pragul mileniului III", la care Victor Ciorbea face analiza situației politice din României, făcînd, totodată, public istoricul coaliției la guvernare. Am aflat că, liderii coaliției și președintele țării au fost de acord să nu demareze marea privatizare a industriilor în pierdere pînă la summit-ul de la Madrid, din vara anului trecut, pentru a nu crea tulburări sociale.

6 iunie - la Congresul PSM, Ilie Verdeț a fost reconfirmat în funcția de președinte, iar Adrian Păunescu a fost ales președinte executiv.

7 iunie - Emil Constantinescu participă la sesiunea extraordinară ONU consacrată combaterii traficului și consumului de droguri. La New York, E.C. a participat la o întrunire cu cca 3000 de americani de origine română care i-au pus întrebări incomode: "Nici o persoană din fosta nomenclatură nu mai deține funcții de decizie, structurile poliției politice au fost desființate, în M.I. au fost înlocuite peste 2000 de persoane și MAE a

declanșat o verificare a tuturor consulatelor românești", a răspuns președintele, iar în privința caselor naționalizate: "Nu pot influența nici puerea legislativă și nici pe cea executivă".

- La audierile în fața comisiilor de politică externă a parlamentului, Andrei Pleșu, referindu-se al restructurarea MAE, a declarat că nu găsește nici măcar 5 ambasadori, dar mite 20 ciți ar avea envoie și ca e în continuare în căutarea unui "exilat" care să fie numit secretar de stat. Noi numiri - Doru Braia, consul la Bonn și dr. Nae Constantinescu, fost consilier prezidențial, consul la Los Angeles.

8 iunie - în ședința de guvern s-a decis scindarea RENEL în două societăți mai flexibile și mai ușor de integrat în economia de piață.

PD s-a înfîlțit cu PDSR pentru a discuta restructurarea regiilor autonome, cele două partide fiind reprezentate de Traian Băsescu și Adrian Năstase.

Inundații, grindină, un sfert din teritoriul țării afectat de interperii.

11 iunie - guvernul respinge propunerea lui Daniel Dăianu, ministrul Finanțelor, care nu mai știe cum să cîrpească cheltuielile, de reducere cu 50% a majorării salariilor pentru demnitari în primul an de la intrarea în vigoare a legii privind salariile de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru demnitarii, pentru a diminua efortul bugetar. Președintele țării primește 14 milioane, primul ministru - 12.932.000; senator sau deputat - 10.256.000; Ministru de stat - 11.920.000 lei; Ministru - 11.212.000; un secretar de stat - 9.810.000, primar municipiu cat. I - 6.880.000, primar comună - 2.612.000. Salariul mediu brut pe economie în aprilie: 1.334.427.

12 iunie - la 8 ani de la mineriadă, cînd victimele de atunci ale ortacilor fac greva foamei în indiferența generală, lui Miron Cosma i se modifică încadrarea juridică și va fi liber peste o lună de zile.

13-14 iunie - la inițiativa primarului Iașului, Ctin Simirad are loc Convenția Națională a Partidului Moldovenilor.

14 iunie - Alianța Civică a organizat un pelerinaj la "kilometrul zero al zonei libere de comunism" din Piața Universității

Dosariada - După ce în aprilie fusese publicat dosarul de securitate al primarului PNL al Brașovului, Ioan Ghișe, apar de prin dosare adeziunea lui C.V. Tudor (expertiza semnăturii contestă autenticitatea ei, dar parcă în cazul lui C.V. T. mai era nevoie de probel), cea a lui Adrian Vilău (PD), președinte comisiei parlamentare de control al SIE, a țărăniștilor Vasile Lupu și Sorin Lepșa, a lui Tarian Băsescu și a ministrului Sănătății, Francisc Barany. Unii au recunoscut minimalizînd, alții s-au simțit calomniți. Doar reprezentantul UDMR din cabinetul Vasile a convocat imediat o conferință de presă, a explicat circumstanțele în care postura sa e

mai degrabă de victimă și și-a înaintat cu demnitate demisia. În 15 iunie, Sergiu Nicolaescu a cerut colegilor din Senat să dea o declarație dacă au colaborat cu Securitatea, documentul urmînd să fie pus într-un plic sigilat, ca și declarația de avere. Pe 21 iunie, primul ministru a cerut membrilor cabinetului ca pînă în 25 iunie să declare în scris dacă au colaborat sau nu cu Securitatea. Plicurile au fost deschise pe 6 iulie: nimeni n-a fost securist în guvern. De fapt "dosariada" este efectul pervers al blocării Legii de deconspirare a Securității, lupta de-a dezvoltările fiind o modalitate de șantaj politic;

16 iunie, Adrian Severin lansează clubul "Social-democrația 2000" care reunește persoane din PD, PDSR, PSDR, Ap.R și PS. De fapt, social-democrația din România de după 1990 n-a fost decît masca fostului partid unic, reprezentînd noua burghezie care și-a întemeiat legitimitatea pe dreptul la bunurile devenite comune prin naționalizarea comunistă. N-a fost un partid, ci o uniune de interese materiale și care se va dezmembra cînd acestea vor fi satisfăcute sau blocate. Teritoriul social-democrației a fost, deci, ocupat de partide fără ideologie social-democrate. De altfel, Severin ar vrea, prin reuniunea de persoane din partide diferite, să contureze apropierea doar conjuncturale impuse de lideri sau minate de orgoliile lor, într-o certă perspectivă electorală.

- Deputații UDMR au depus al parlament proiectul de înființare a unei universități maghiare la Cluj. (referința este universitatea maghiară desființată în 1956)

17 iunie - Valeriu Stoica, ministrul Justiției, a cerut ridicarea imunității parlamentare a lui C.V. Tudor

19-21 iunie - al 6-lea Simpozion Sighet.

21 iunie - Emil Constantinescu și-a întrerupt vizita în Austria pentru a vizita zonele calamitate din Transilvania și Moldova. Radu Vasile este în vizită în Polonia.

25 iunie - Sondaj CURS. Emil Constantinescu și Radu Vasile - 39%; T. Meleșcanu - 36%; Ion Iliescu - 28%; C.V. Tudor - 26%; P. Roman - 25%; A. Năstase - 21%; V. Ciorbea - 17%; Quintus, Vosganian, Funar - 16%; Regele și Ion Diaconescu - 11%. În ordinea nemulțumirilor - lipsa banilor - 82%; viața politică din țară - 76%; lipsa de curățenie a localității - 58%; transporturi - 51%. Încrederea în instituții: Biserica - 85%; armata - 69%; televiziunile private și publice - 55%; CEC - 54%; primărie - 42%; întreprinderi de stat - 37%; guvern - 27%;

parlament - 19% partide politice - 10%. Pe profesii: intelectualii - 60%; ziaristii - 49%; directorii - 35%; întreprinderi particulare - 34%; polițiști - 34%. Cei mai mulți corupți se află în partide - 20%, iar dintre partide cele mai corupte: PDSR - 15%; CDR - 14%; USD - 6%. CDR ar recîștiga alegerile - 34%; PDSR obține - 22%; USD - 14%; PRM - 13%; Ap.R - 7%. Numărul celor care nu mai știu cu cine să voteze - 48% iar 52% cred că țara merge într-o direcție greșită. Sondajul demonstrează o ruptură evidentă între

populație și clasa politică.

29 iunie - 4 iulie - Emil Constantinescu în vizită în Georgia, Armenia și Azerbaidjan, călătorie care pregătește conferința ce va avea loc în 8-9 septembrie la Baku privind dezvoltarea coridorului de transport Caucaz-Europa, organizată sub egida Consiliului Europei. E vorba de zăcămintele de petrol din Marea Caspică și 35 de state sunt interesate de proiect. Problema este însă că Marea Caspică nu are încă un statut juridic și între țările riverane se dispută două soluții - împărțirea subsolului submarin pe sectoare bine delimitate sau exploatarea comună a zonei centrale, dincolo de 80 de km de coastă. Oricum, cele mai multe zăcăminte aparțin Azerbaidjanului, care s-ar situa pe primul loc în lume, înainte de SUA. România ar dori ca oleoducul să treacă prin Constanța, Emil Constantinescu afirmînd că petrolul nu e doar o pîrgie economică, ci și una politică.

30 iunie - negocierile pe marginea Tratatului cu Rusia, în impas.

IULIE

După inundațiile catastrofale din iunie, vremea continuă să se manifeste aberant: grindină, tornade, canicula. Echipa națională, după ce a cîștigat meciul cu Anglia, se oxigenează în corpore și pierde meciul cu Croația. S-au scumpit gazele naturale și tarifele telefonice. Ministrul Turismului, pedistul Sorin Frunzălău intenționează să construiască lângă Bran un Dracula Land. Se scot la licitație mașinile, vapoarele și obiectele cuplului Ceaușescu.

1 iulie - În Lituania, parlamentarii au adoptat legea care incriminează fostul KGB ca "organizație criminală".

2 iulie - guvernul aprobă achiziționarea a 96 elicoptere de atac de la firma americană Bell Helicopter Textron, ministrul Transporturilor și cel al Industriei au votat contra. "The Economist" aprecia că hotărîrea României de a cumpăra 96 de elicoptere Cobra, în valoare de 1,5 miliarde dolari, nu va grăbi neapărat aderarea la NATO. Ea a nemulțumit și FMI care ar dori ca România să-și administreze mai judicios finanțele publice dacă vrea să obțină fonduri.

- La simpozionul tineretului țărănist de la Călimănești, Radu Vasile temperează obsesionala aspirație spre Alianța atlantică, perspectivă din ce în ce mai utopică. "Nu vom intra în NATO", și propune gîndirea unei strategii non-Nato. Ziaristii speculează pe o orientare prorusă a premierului (v. mai ales articolul acuzator al lui Gabriel Andreescu, "Radu Vasile, pașaportul nostru către CSI?" din "22").

4-5 iulie - Consiliul Director al Alianței Civice aprobă autosuspendarea din CDR. Dosariada, prin folosirea demagogică și compromițătoare a adevărului, este o diversiune menită să neutralizeze Legea deconspirării Securității, care n-a fost finalizată nici în această sesiune.

6 iulie - Conform rapoartelor SRI, nici un membru al CSAT - președintele României, primul ministru, ministrul Apărării (V. Babiuc), ministrul A. E. (A. Pleșu), ministrul de Interne (Dejeu), ministrul Industriei și Comerțului (R. Berceanu), consilierul

prezidențial pentru Apărare și Siguranța națională (Dorin Marian), directorii SRI, SIE, șeful Statului Major - nu a avut vreo legătură cu fosta Securitate "ca poliție politică". La întrunirea CSAT s-au făcut citeva numiri - generalul de brigadă Virgil Ardeleanu va conduce Direcția Generală de Protecție Internă a Ministerului de Interne; col. Ctin Bârna conduce Direcția generală de Investigații a Criminalității; col. Radu Balici devine director general al Poliției Municipiului București.

7-9 iulie - Radu Vasile în Italia, însoțit de o delegație de cca 100 de persoane, miniștri - Radu Berceanu, Daniel Dăianu, Sorin Dimitriu de la Privatizare, Ioan Mureșan, ministrul Reformei, Ion Caramitru, Traian Băsescu, Mugur Isărescu -, oameni de afaceri (printre care a fost zărit și Marian Munteanu...), consilieri, ziaristi. Ministrul Culturii a oferit gazdelor o medalie realizată pentru aniversarea a 1900 de ani de la încoronarea lui Traian (medalia pe care împărțat a bătut-o la terminarea podului de peste Dunăre), "fiindcă refacerea relațiilor cu Italia are nevoie de un simbol, de un șoc mediatic", s-a propus ca România și Italia să contribuie la reconstruirea capului de pod de la Turnu Severin, localitate în care anual se pot organiza manifestări, colaborarea italo-român putînd cuprinde un program arheologic pe termen lung (de pildă punerea în valoare a vestigiilor de la Sarmisegetuza), sprijinirea culturii și limbii latine, etc. Caramitru a propus să se aloce un anume procent din schimburile economice care să fie introdus într-un fond cultural bilateral.

Radu Vasile a oferit Papei un tablou cu interiorul unei biserici ortodoxe semnat de Horia Bernea și i-a făcut invitația de a vizita România. Pentru prima oară, a fost reținută și o dată - mai 1999.

Cum va reacționa "biserica națională", suspicioasă de cite ori e vorba de originea noastră latină? Pe 9 iulie BOR a comunicat că amînarea rezolvării litigiilor cu Biserica greco-catolică ridică obstacole în pregătirea vizitei Papei, de altfel scrisoarea de invitație este de competența Sf. Sinod, care se va întruni în septembrie.

8 iulie - Prin decret prezidențial este numit procuror general al Parchetului CSJ, Mircea Cristi, în locul lui Sorin Moisescu

- CDR analizează propunerile PNL de restructurare a Convenției - deslipirea segmentelor politice de cele civice, prag electoral de 5%, asumarea unei identități doctrinare de centru dreapta. E adevărat că, de la alegeri încoace, CDR fie a reacționat post festum, fie n-a aplicat propriile hotărîri. Noul protocol CDR, depus la Tribunal consfințește votul proporțional în Convenție.

- Parlamentul validează lista noului Consiliu de Administrație al TvR: Alexandru Ștefănescu și Danuș Sachelarie (propuși de PNȚCD), Mihai Mălaimare și Alexandru Mironov (propuși de PDSR), N.C. Munteanu și Irina Radu (propuși de PD), Cristian Hadji-Culea (propus de PNL), Lucia Hossu Longin (propus de guvern), Stere Gulea (propus de

președinție), Gabriel Liiceanu și Dumitru Iuga (propuși de salariații TVR), Galfalvi Zsolt (propus de UDMR). Propunerea lui Al. Mironov despre care presa centrală a publicat dovezi de colaborare cu Securitatea a scandalizat, dar în centrul atenției s-a instalat din nou partidul lui Petre Roman : cum numărul de reprezentanți ai partidelor în Consiliu trebuie să fie proporțional cu cel al mandatelor parlamentare, PD nu avea drept decît la un reprezentant. UDMR ceruse o reprezentare în Consiliu ca partid nu ca minoritate, minoritățile, conform statului, ar fi avut un alt reprezentant. Cu tupeu, folosind argument fals și ilegal, după ce votul se încheiase, PD a pretins locul pentru minorități și, sprijinit de PDSR, spre stupoarea multora, l-a obținut. Stere Gulea a refuzat să depună jurămint ca președinte, astfel că alegerea acestuia se va face în toamnă.

9 iulie - Miron Cosma a fost eliberat și primit în triumf în Valea Jiului. De altfel, verdictul privind mineriada din 1991 nu face decît să canalizeze spre derizoriu răspunderea pentru cea din iunie 1990, al cărui dosar n-a fost finalizat.

- Parlamentarii în vacanță . În sesiunea care s-a încheiat, lupta din coaliție a avut efecte în activitatea legislativului, prin blocarea sau amînarea unor proiecte de legi venite din arcul guvernamental, mai ales că deschiderea sesiunii a coincis cu începutul crizei guvernamentale. Au fost amînate pentru toamnă: legea proprietății publice, cea a restructurării regiilor, cea referitoare la finanțele publice (fără de care, printre altele, primarul este doar un paznic de clădire). Camera Deputaților a dezbătut 207 proiecte, a adoptat 179 și a respins 28. A adoptat pachetul de legi bancare (Statutul BNR, Legea falimentului bancar, Legea privatizării băncilor), Legea de circulație juridică a terenurilor, Legea de prevenire a spălării banilor, Legea privind dezvoltarea regională. Negocierea detaliilor pentru un nou stand-by încheiat de FMI cu România va fi reluat în toamnă.

- Seminarul internațional "Surse de insecuritate în Balcani" a dezvăluit activitatea pe teritoriul României a diverse organizații : "Frații musulmani" (coordonat de la Viena), Sindicatul studenților arabi Cluj-Napoca; asociația "Semiluna", asociația româno-arabă din București; Hezbollah, "Frontul de Vest" (organizație palestiniană sub acoperire OLP), grupul Abu-Nidal și FDLP, Partidul Muncitoresc din Kurdistan (PKK, pe teritoriul țării se află cca 8000 de kurzi). Organizații teroriste din Vest : "2 iunie", "Brigăzile roșii", "Ordine Nova", "IRA" și "ASALA", structuri de tip mafiot, "triadele chinezești", "rakeții" ucrainieni, familiile mafioate italiene sau autohtone.

12 iulie - noul ministru al Sănătății - Hajdù Gabor (UDMR)

14 iulie - în ajunul plecării în SUA, Emil Constantinescu a promulgat Legea privind acordarea de sprijin comunităților românești de pretutindeni. Se constituie un fond, la dispoziția primului ministru, care se aprobă în

cadru bugetului anual, pentru acțiuni de sprijinire a școlilor românești, acțiuni culturale și artistice, acțiuni pentru tineret, ajutor individual pentru cazuri medicale deosebite, acțiuni de educație civică, alte situații prevăzute în programele de colaborare. Prin această lege se înființează Consiliul interministerial pentru sprijinirea comunităților românești de pretutindeni, ale cărui acțiuni vor fi avizate de primul ministru și finanțate din acest fond care este de 5 miliarde de lei în bugetul pe 1998. Consiliul se întrunește periodic și este alcătuit din reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale, Ministerului de Externe, Ministerului Culturii, al Finanțelor, secretariatul general al guvernului și Secretariatul general pentru Culte. Reprezentantul Fundației Culturale Române are statut de invitat. Se înființează Centrul Eudoxiu Hurmuzachi (pentru care se alocă 2 miliarde de lei din fondul de rezervă bugetar al guvernului), subordonat Ministerului Educației Naționale, cu sediul la București, avînd ca atribuții realizarea acțiunilor prevăzute în recenta lege. Directorul Centrului va fi un academician sau o persoană culturală cunoscută, numit de MEN. Se trece în folosința exclusivă a Centrului, complexul Crevedia (jud. Dîmbovița) din administrația MEN.

16 iulie - fostul purtător de cuvînt al guvernului Ciorbea, Eugen Șerbănescu, a fost numit consul la Los Angeles

15 - 18 iulie - vizita lui Emil Constantinescu în SUA. El a fost primit pe 14 iulie la aeroport de Ion Goriță, ambasadorul României la ONU , de consilierul militar al reprezentanței noastre la ONU, gen. Nicolae Spiroiu, de directorul Europei Libere Nestor Raițș etc. În prima zi, a avut loc discursul în Congresul american, care a durat 35 de minute. În 150 de ani, doar 50 de șefi de stat s-au adresat Congresului, și Emil Constantinescu este al 4-lea șef de stat din țările eliberate de comunism, după președinții Poloniei, Cehiei și Ungariei, care se adresează parlamentarilor americani. Președintele a omagiat patria libertății, model și aspirație a românilor în anii comunismului. A urmat o pledoarie pentru intrarea țării în NATO, reamintind că România a fost prima țară care a aderat la Parteneriatul pentru pace și a trimis soldați în Bosnia, Angola, în Golf și în Albania. A enumerat avantajele României, "cheie a stabilității în sud-estul Europei" - situație geo-politică stabilă, a rezolvat problemele minorităților naționale și cele cu vecinii prin tratate bilaterale. Importanța strategică a României va crește dacă cele două mari căi de comerț euro-asiatice, drumul mătăsii, de la est la vest, și drumul ambrei, de la nord la sud, se vor intersecta pe teritoriul ei. Acceptată în NATO, România ar putea reprezenta un baraj serios împotriva național-comunismului, șovinismului și antisemitismului. Știe însă că pentru aceasta "trebuie accelerat ritmul privatizării, păstrînd echilibrul social". Partea cea mai sumară a discursului a fost cea referitoare la economie, ponderea emoțională a discursului neputînd totuși escamota deruta economică de acasă. Pe

peluza din fața Congresului, cîțiva români americani protestau împotriva nerestituirii caselor naționalizate.

- Pe 16 iulie, președintele și delegația românească, alcătuită din Zoe Petre, Dorin Marian, Andrei Pleșu, Sorin Dimitriu, ministrul Privatizării (care, de altfel, a fost numit "ombudsman" pentru comerț și investiții, pentru a-i ajuta pe investitorii americani și străini în accelerarea și raționalizarea proceselor birocratice în încheierea cu succes a afacerilor în România), ambasadorul Mircea Geoană în vizită la Casa Alba, unde a fost vorba în cele 45 de minute, mai ales de situația din Kosovo. A urmat o întîlnire de 10 minute între cei doi președinți, satisfăcuți de stadiul relațiilor bilaterale, mai ales de Parteneriatul strategic lansat în iulie trecut, cu ocazia vizitei lui Bill Clinton la București, care l-a marcat, prin entuziasmul primirii pe președintele american, "o zi incredibilă", cum a ținut să sublinieze, conducîndu-l pe Emil Constantinescu pe peronul Casei Albe. S-a decis ca anul acesta Parteneriatul să se concentreze mai ales asupra energiei, tehnologiei informațiilor, dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii. Constantinescu a recunoscut că România este în urmă cu reforma și l-a rugat pe omologul său american să-l sprijine politic pentru îmbunătățirea rating-ului de țară, dar și pentru determinarea unor mari companii americane de a nu mai cere garanții guvernamentale pentru investiții profitabile în România. "Washington Times" scria : "Poziția strategică a României la Marea Neagră îi atrage pe autorii strategiilor poliției externe, care au transformat accesul la noile zăcăminte de petrol din Marea Caspică într-o prioritate strategică. Dacă România ar fi fost membră NATO, Alianța și-ar fi puiut extinde puterea peste Marea Neagră pentru a susține noile națiuni independente din Caucaz, care doresc să exporte petrol în Occident". Dar "mulți dintre planificatorii Pentagonului s-au opus aderării rapide a României, afirmînd că Alianța nu dispune de suficiente resurse pentru a-și extinde umbrela protectoare pînă la Marea Neagră, dominată de Rusia în ultimii 100 de ani."

Pe 18 iulie a avut loc întîlnirea cu comunitatea românească în incinta Băncii Mondiale din Washington, la care au fost prezenți români din Dallas, Miami, Oklahoma, Detroit, Chicago, New York. La întrebările critice ale sălii, Emil Constantinescu a spus : "... prea mulți vorbesc în numele altora, prea mulți vorbesc în general și puțini fac ceva pentru țară. Eu v-aș ruga să vă gîndiți ce faceți pentru dvstră, în primul rînd, pentru că fiecare român, realizat oriunde, în SUA sau aiurea, este un lucru bun pentru țară." La expoziția organizată cu acest prilej au fost expuse, înainte de a fi înapoiate în țară, și cele 4 tablouri, furate acum 30 de ani de la Muzeul Brukenthal din Sibiu, recuperate de vama din Florida, în urmă cu o luna.

În cele șapte zile ale călătoriei, președintele a făcut escale la Washington, Chicago și San Francisco. Emil Constantinescu a fost primit la Pentagon, a ținut conferințe și întruniri de

afaceri, s-a înfălițit cu comunitățile române din statele respective. Bogdan Ficeac în "România liberă" constata că "decalajul dintre politica internă și cea externă a României devine tot mai evident ... Din nefericire, politicienii noștri continuă să se mențină într-o letargie dezastroasă, care, spre toamnă, riscă să se soldeze cu rezultate catastrofale pentru țară".

23 iulie - Parchetul militar de pe lângă Curtea de Apel a terminat cercetarea în afacerea Țigaretă II și a trimis rechizitoriul Tribunalului Militar București. Au fost trimiși în judecată, în stare de arest preventiv, 14 inculpați, militari și civili. Vor fi judecați în lipsă sirianul Jamal Al Atm și irakianul Hitam Sillim. Dosarul de 20 de volume are 7.000 de pagini.

24 iulie - Emil Constantinescu l-a primit pe premierul Sloveniei, care va fi prezent la conferința de la Baku și cu care a discutat construirea conductei Constanța -Trieste, pentru care, în vizita din SUA a obținut granturi. A doua zi l-a primit pe Viktor Orban primul ministru al Ungariei, la Sinaia.

27 iulie - a fost promulgată legea de ratificare a acordului de împrumut dintre România și Fondul de cooperare economică internațională al Japoniei pentru proiectul de dezvoltare a portului Constanța-Sud, semnat la Tokio în februarie 1998 (în valoare de 12.800 milioane yeni, pe 30 de ani) și proiectul de reabilitare a drumurilor (în valoare de 9.189 milioane yeni, tot pe 30 de ani)

28 iulie, Emil Constantinescu în Turcia.

29 iulie - Întrunirea CSAT, la care s-a discutat și aprobat "Strategia de securitate națională a României", prin prisma evoluțiilor post-Madrid și post-Luxembourg. Documentul va fi trimis parlamentarilor și dat presei pînă în 15 august.

Pe baza lui, guvernul va elabora "Cartea albă a securității naționale", iar M.Ap.N. va adopta "strategia militară a României"

30 iulie - Emil Constantinescu s-a consfățuit cu miniștrii din domeniul economic : Radu Vasile, Radu Berceanu, Sorin Dimitriu, Daniel Dăianu și Andrei Pleșu. În comunicatul președenției se scrie : "Analizele întocmite pe baza informațiilor provenite de la ministere, FPS, ambasadele României în străinătate, ambasadele străine de la București, Camera de Comerț și Industrie precum și de la unele cercuri de afaceri internaționale au evidențiat situația total nesatisfăcătoare a investițiilor în România, în raport cu potențialul existent". S-a decis "aplicarea imediată a unui set de măsuri pentru a se pune capăt blocajelor existente, pentru accelerarea privatizării, scurtarea termenelor de negociere, asigurarea unui cadru corect și transparent..."

Din păcate, impasul economic se datorează și ambiguității privind regimul proprietății de stat în România, obîrșia neclarității este legea referitoare la societățile comerciale inițiativă din 1990 a guvernului Roman, explică fostul ministru, economistul Ilie Șerbănescu. Legea dădea autonomie întreprinderilor de stat, devenite "societăți comerciale" care erau, în principiu, privatizabile, spre deosebire de regiile autonome care rămîneau proprietate publică. Dar dacă de cele din urmă răspundea guvernul, de primele nu mai răspundea

romeni, deveneau un loc fără stăpîn. Tot Roman a dat Legea privatizării prin care cetățenilor li se dădeau 30% din capitalul "societăților comerciale", iar celelalte 70% reveneau FPS-ului. O instituție împotriva fîrii, fiindcă menirea ei - cea de a privatiza - însemna chiar dispariția ei. Nu întîmplător FPS a devenit o frînă în calea privatizării. Fiind doar acționar majoritar FPS a făcut pe proprietarul numai cînd era avantajos, adică atunci cînd vindea. Pentru clientela politica statutul ambiguu al FPS a fost o mana cerească. Cum în România răul platnic are capital de stat iar creditorii sunt tot reprezentanți ai statului, cine are dreptul sa eșaloneze sau să șteargă datoriile? cine hotărăște lichidarea unei întreprinderi? Într-o economie de piață, decizia ar reveni creditorilor. În coaliția majoritară, pentru rezolvarea situației, de la PD nu era nimic de așteptat, fiindcă pe vremea guvernării sale s-au pus bazele păgubitoarei lipse de identitate a statului-patron și a costisitoarelor instituții FPS și FPP, dar țărăniștii, prin Sorin Dimitriu, s-au mulțumit să nu schimbe nimic: cînd a fost să fie închise niște întreprinderi falimentare, tot guvernul a trebuit să decidă, deși conform cadrului legal, n-avea nici o legătură cu problema. Este semnificativ că Fondul Proprietății de Stat (FPS), la 7 ani de la legea care-l instituia, în loc să fi dispărut, încheindu-și misiunea, el mai are, în ritmul privatizării din România, încă vreo cîteva decenii de existență, din moment ce pînă azi n-a privatizat decît 20% din capitalul de stat.

Părerea, spre edificare, a unui investitor străin : "Orice aprobare, orice mărnuș de care ai nevoie, dacă nu plătești bani grei, nu ai vreo șansă de a-l obține. (...) Nu ai unde te plînge pentru că toți merg mînd-n mînd. (...) Frîna principală în mersul spre mai bine o constituie Ministerul Privatizării, unde 2000 de trîntori, cu posturi fixe, bine plăuie, (...) nu fac nimic. Ei știu bine că, dacă România se privatizează, ei rămîn pe stradă. Acești 2000 de trîntori, cu 50 de sedii în România, nu vor să-și piardă scaunele, și-atunci frînează procesul de privatizare din răspuțeri. Șeful FPS-ului e slab, oamenii lui - incompetenți, răuvoitori, încăpățînați. Fără capital de-afară, moare țara!" (Christian Becker, om de afaceri german, Formula AS august 1998)

AUGUST

Calamități.... Caniculă, pînă la 45 de grade spre amiază, salvările aleargă culegînd cazurile de infarct și congestie cerebrală, programul de lucru, cu excepția poliștilor, transportului etc, a fost redus. Seceta a compromis recolta de porumb și floarea soarelui. Funar a declarat la adunarea pentru Mihai Viteazu : "cei care i-au tăiat capul lui Mihai Viteazu sînt la guvernare"..., iar Vadim : "România nu poate fi guvernată decît cu mitraliera".

1 august - Este destituit gen. Corneliu Grigoraș, șeful Direcției de protecție informativă din Serviciul de Informații Externe. Cu o zi înainte, "Evenimentul Zilei" publicase un interviu cu acesta, intitulat :

"România - țara unde poți cumpăra pe oricine", interviu, acordat în urmă cu o lună, cu aprobarea Directorului SIE, Cătălin Harangea. În chiar ziua concedierii sale, Grigoraș afirma că n-a fost decît un simplu exercițiu de manipulare a presei, o învățătură de minte pentru cei care se năpustesc pe știrile senzaționale. Explicație penibilă, care nici nu poate fi luată în considerare. Ce declara în interviu generalul? Că Petre Roman a fost racolat de "rețeaua Caraman" (care luca cu KGB-ul) încă din timpul studiilor din Franța. După '89, Caraman a fost reactivat, în timpul guvernării Roman, numit director SIE tocmai pentru a șterge urmele fostei colaborări; afirmațiile lui Severin sunt adevărate în proporție de 99,9%, că, în scandalul Țigaretă II, sirianul Jamal a beneficiat de protecția unor înalte personaje politice, care primeau bani "pentru democrație" (adică pentru partid) pe vremea lui Iliescu; interviul mai lovea în capii Poliției, ai M.I. în structuri din MAE și putea lăsa impresia că "indiscrețiile" generalului nu erau decît expresia luptei între diverse fracțiuni din interiorul serviciilor secrete. Oricum, efectul imediat al interviului este luarea în deriziune a instituțiilor statului, impresia unei României neguvernabile. Toata lumea vorbește despre existența unor agenți de influență, dar ca și în cazul "corupției fără corupți", nimeni n-are curajul desemnării lor. O curățire morală a clasei politice a devenit urgentă, altfel electoratul ar putea avea reacțiile cele mai neașteptate.

- Radu Vasile în Israel.

Schimb de teritorii între R. Moldova și Ucraina, perfectat de premierul Ion Ciubuc la Kiev, fără aprobarea Parlamentului de la Chișinău. În februarie 1998, trupele ucrainene au luat Moldovei cca 150 m de hotar, împiedicînd accesul la Dunăre și blocînd construcția terminalului de produse petroliere de la Giurgiulești. De fapt, se urmărea obținerea prin "schimb" a unei porțiuni de drum de la Palanca (între Odesa și Ismail), de importanță strategică spre gurile Dunării și Insula Șerpilor. Cotidianul "Flux" de la Chișinău titra "Ion Ciubuc croiește harta Moldovei cu foarfecile ucrainenilor".

3 august - Emil Constantinescu a primit la Cotroceni tineri din Bucovina, Basarabia și Transnistria care au beneficiat de o mini-vacanță în România. Cca 600 de tineri au petrecut o săptămînă la mare sau la munte în cadrul Programului ACR, organizat de Departamentul Culte-Învățămînt-Cultură al Președenției, cu sprijinul financiar al MEN. Tinerii au fost primiți la Palatul Victoria de Radu Vasile pe 13 august.

4 august - Dan Radu Rușanu, secretar de stat la Finanțe, afirma că s-au descoperit cantități mari de documente cu regim special (carnete de facturi fiscale, chitanțe și avize de însoțire a mărfii de către firme fantomă), cumpărate între 1 mai și 30 iunie a.c. Prin aceste documente se pot legaliza mărfuri intrate în țară prin contrabandă, procedeu folosit și între 1993-95. Firmele se aflau la adrese false - o grădiniță, o policlinică, ba chiar un parc. Cum e posibil?

Un cetățean străin, de pildă, închiriază un apartament pentru o lună, unde-și înregistrează o firmă, apoi dispare iar altcineva continuă afcerea de importuri. Sunt cazuri în care la o singură adresă sunt înregistrate 10 societăți.

5 august - Consultări cu miniștri la Cotroceni. A fost primit Al. Herlea pentru stadiul elaborării programului național de integrare a României în U.E. și perspectiva avizului pe care Comisia europeană îl va da la sfârșitul acestui an referitor la progresele făcute din momentul adoptării Agendei 2000. Al. Herlea a insistat asupra tergiversării reformelor economice, subliniind obligativitatea reformei administrației publice, aflată într-o îngrijorătoare rămânere în urmă. A urmat pentru consultări la Cotroceni, pe 6 august, ministrul Transporturilor cu care a fost discutată problema unor infrastructuri care trec prin România și leagă Zona Caspică de Europa Centrală, cele mai bune soluții pentru realizarea terminalului de feribot din Georgia cu proiecte și investiții românești și programele deja finanțate de modernizare ale Portului Constanța. Pe 7 august a fost rîndul ministrului Lucrărilor Publice, Nicolae Noica. Acesta din urmă a discutat Planul de amenajare a teritoriului privind zonele de risc, inițiat, în urma marilor inundații. Cu acest prilej, ministrul Noica a prezentat o situație din care reiese că există doar 106.656 de titluri de contracte de închiriere ale unor imobile naționalizate, ceea ce reduce sensibil problema prea mult dramatizată a caselor naționalizate; s-a mai discutat despre amenajările rurale, pentru care s-a obținut deja un credit de 340 milioane dolari; în fine, a fost prezentat proiectul ordonanței care declară zonă de interes național perimetrul din București care include centrul civic și centrul istoric. Pe 9 august, a fost primit la Cotroceni ministrul de Interne, care a prezentat bilanțul IPG pe primele luni ale lui '98, reforma ministerului, proiectul de statut al poliștilor, proiectul legii de funcționare a Poliției și oportunitatea constituirii unui departament de apărare a frontierelor care să creeze încredere în capacitatea țării de a controla imigrația ilegală și traficul asociat diferitelor forme de criminalitate organizată.

- Credincioșii de toate culțile din Florești le-au construit greco-catolicilor o biserică, sfințită în **9 august**, inițiator al proiectului fiind primarul Gligor Gherman. Această comună din Ardeal, care înainte de '48 era majoritar greco-catolică, este și singura unde, locul disputelor l-a luat contribuția colectivă de reparare a nedreptății.

10 august - Agenția internațională de rating (evaluare) Moody's Investors Service apreciază că România ar putea fi plasată într-o categorie de risc crescut dată fiind datoria sa externă și depozitele bancare - reformele stagnează, privatizarea e lentă, restructurarea inexistentă, toate fiind afectate de probleme de ordin politic. Ultimul acord FMI a expirat în mai, dată pînă la care au fost folosite doar 170 milioane de dolari SUA din totalul de 410 milioane. În prezent, calificativele acordate României o încadrează printre țările cu risc

rezonabil. De precizat că agenția respectivă efectuează analizele asupra guvernelor, cabinetul Vasile fiind vizat pentru a doua oară, sub formă de ultimatum. Sectorul privat reprezintă doar 12% din producția industrială și 50% din exporturi. Pentru Ilie Șerbănescu, cauza nu e doar un blocaj politic sau economic, ea se plasează la un nivel mai profund, e vorba de un blocaj instituțional, o disoluție a autorității publice.

12 august - Comisia buget-finanțe a Senatului e împotriva contractului cu Bell Helicopters fiindcă țara nu-și poate permite contractarea de noi datorii de peste 2 miliarde de dolari. Parteneriatul cu firma americană, cred senatorii, ar putea continua prin cumpărarea pachetului majoritar la IAB Brașov și produce echipament militar, negocierile pentru helicoptere putînd fi reluate în anul 2000. Reprezentanții armatei și ai Statului Major sunt de părere că achiziționarea helicoptrelor e o decizie politică ce trebuie să țină cont de tendințele de înarmare ale țărilor vecine (Rusia și Ucraina au acest tip de helicoptere).

- *"România liberă"* publică un raport al Fundației Mociornița, intitulat *"Legea lui Stoică"*, privitor la casele naționalizate, subiect care continuă să preocupe presa, mai ales că noul matrapazlic aproape generalizat este vînzarea caselor naționalizate

13 august - Ion Iliescu peregrinînd prin Moldova, a devenit agresiv: *"Cea mai mare calamitate nu e seceta, ci CDR"*, dacă Moldova a ajuns "polul sărăciei", de vină sunt ardelenii, care au votat Convenția. Oamenii CDR *"au venit cu mentalitatea distrugerii"*. *"Să terminăm cu toți nenorocii și fripturiștii care guvernează țara", "aceste lichele s-au pus în fruntea țării"*. Aceste *"lăcuste și paraziți trebuie eliminați din viața politică"*... A cerut alegeri anticipate, fiindcă există o evidentă *"instabilitate politică"*. Iar actorul Mălaimare, din staff-ul său, la Vatra Dornei: *"Uneori simt nevoia să trag cu kalașnikovul în Putere. În situația în care nu vor fi împușcați acum, actualii membri ai Puterii îi vor împușca mai târziu pe cei din PDSR"*

14 august - la Zalău a fost dezvelit bustul lui Corneliu Coposu, în prezența președintelui Constantinescu, a premierului Vasile, a lui Ion Diaconescu, Victor Ciorbea, Gavril Dejeu, Sorin Dimitriu, Ioan Mureșan, Andrei Chiliman. Un grup de cetățeni purta pancarta: *"Jos CDR și Constantinescu. Ați întinat memoria iluștrilor martiri ai neamului românesc, Iuliu Maniu și Corneliu Coposu"*. Șeful statului, referindu-se la pancartă, a spus că exprimarea liberă a opiniilor este una din victoriile lui Corneliu Coposu, și, că, el însuși, la fiecare sfârșit de zi, își evaluează activitatea în fața tabloului lui Corneliu Coposu, aflat în biroul său, întrebîndu-se dacă acesta ar fi de acord cu deciziile sale...

16 august - Nina Ilașcu a fost primită la Cotroceni. Împreună cu celelalte soții ale întemnițaților în Transnistria și-a petrecut concediul în România, la invitația președintelui Constantinescu.

17-21 august - comisia de administrație publică și comisia pentru agricultură, 22 de

Între 21-26 septembrie 1998, a avut loc la Torino, în Italia, al 23-lea Congres de Genealogie și Heraldică. Cu acest prilej, prof. DAN CERNOVODEANU a fost ales membru asociat al Academiei Internaționale de Heraldică și a celei de Genealogie, fiindu-i conferită și Medalia de merit a Confederației de Heraldică și Genealogie pentru activitatea depusă în ultimele 3 decenii.

***

Pe 21 octombrie, în cadrul solemn al Institutul Franței, compozitorului francez de origine română, MARIUS CONSTANT, i s-a conferit titlul de "Commandeur dans l'Ordre national de la Légion d'Honneur"

deputați, au plecat în Deltă pentru a "studia" problemele pescuitului și ale pisciculturii. La hotelul Lebăda din Crișan au poposit însă 70 de persoane - neveste, copii, soacre, mătuși cu care aleșii s-au însoțit în această vizită de "studiu". Singura ședință de lucru a fost întîlnirea la restaurantul hotelului cu responsabili locali, în rest, plimbări cu vaporeșul-ambulanță, pescuit, chefuri...

17 august - într-un comunicat al președinției se arată că *"președintele nu a uzat pînă acum de atribuțiile sale constituționale privind activitatea Parlamentului și guvernului pentru că, un președinte post-comunist trebuie să-și autodiminueze prerogativele legale și să-și întărească în primul rînd prestigiul moral"*. Întrebat dacă totuși va prezida ședințe de guvern, președintele a răspuns afirmativ referindu-se la ședințele cabinetului în care se va discuta "strategia militară a țării" și programul național de aderare la UE. În concepția sa, *"România nu are nevoie de un președinte-premier, ci de instituții cu atribuții bine conturate și delimitate care să-și exercite competențele în baza și în limitele Constituției"*

21 august - După o săptămînă de greve în transporturi, deși ministrul de resort fusese inflexibil, iar Daniel Dăianu constatase public că bugetul pe anul în curs nu mai poate fi salvat doar prin creșterea fiscalității, întrucît resursele anticipate - datorită privatizării - nu există, iar sindicalistii din Transporturi păreau resemnați, Radu Vasile a anunțat satisfacerea revendicărilor, exact la nivelul cerut de protestatari. A doua zi s-a răzgîndit, declarînd că datele oferite de cabinetul său o fac imposibilă.

- Deputatul independent Vasile Matei a declarat în comisia de apărare, în legătură cu strategia de securitate națională, elaborată de CSAT: *"Societatea românească este manipulată de servicii secrete, 60% din economie se bazează pe economia subterană, țara aceasta nu este guvernată, nu are un președinte și nu are un guvern"*.

(urmare în numărul viitor)

A.C.

Hagi Culea* (propus în C. A. de PNL), care a declarat că are de gând să refacă organigrama instituției - "prea stufoasă și destul de iresponsabilă" -, statutul jurnalistului de televiziune și regulamentul de organizare al TvR. A promis, de asemenea, că va analiza în Consiliul de Administrația situația jurnalistelor Alina Mungiu-Pippidi și Anca Toader, autoarele faimoasei emisiuni din 4 octombrie.

Noul director are o sarcină grea. Preia o instituție falimentară, supraîncărcată mai ales cu neaveniți strecurați în rândul rarilor profesioniști prin rețelele de relații, tot mai supusă strategiilor falimentare prin

divertimentul stupid. Dar mai ales supusa unei intolerabile presiuni politice - cum a demonstrat-o și spectacolul confuziei și șantajului, organizat din zvonuri, colportaje, dosare mai mult sau mai puțin trucate, bobine mai mult sau mai puțin contrafăcute, lovituri de teatru imunde. După ce fosta opoziție și actuala putere a manifestat în stradă 6 ani pentru o televiziune independentă, iată că, ajunși la putere și în perspectiva alegerilor (fixația mentală a aleșilor), micul ecran a căpătat o altă miză, iar cei care au făcut istoria pe platoul televiziunii - "revoluția", mineriadele, manipularea informației în general nu-l pot abandona. Din această crâncenă înclăștare

a ieșit spectacolul cu fumigene de mai sus.

Rămîne totuși o speranță: poate ca recente convulsii, năucitoare în grotescul lor, au trezit exigențele societății civile care, în fapt, plătește televiziunea și sloganul "ați mințit poporul cu televizorul..." să nu mai aibă multe și ceptoase zile...

* Născut în 13 martie 1952 la București, absolvent (1976), șef de promoție, a secției de regie a Institutului de Teatru și Cinematografie (ITC), a pus peste 40 de spectacole în scenă. Regizor la Iași (1976-79), la Teatrul Mic din București (1980-90) și profesor la ITC, director general al Direcției Teatrelor din Ministerul Culturii (1991-93), conferențiar la Universitatea din Dijon de management cultural (1993-94), colaborator în prezent la Teatrul din Weimar și al Teatrul din Remes.

PRIMUM LA REDACȚIE...

Mircea Eliade.

LITTERARIA PRAGENSIA, VOL. 7, NR. 14/1997. Revista de studii comparative a Universității Charles din Praga consacră un dosar în franceză, intitulat "Mircea Eliade în cultura europeană", care cuprinde : Repere bibliografice, Receptarea operei lui M. Eliade în limba cehă și M. Eliade și evoluția povestirii fantastice românești, sub semnătura prof. univ. LIBUŠE VALENTINOVA, M. Eliade și Eugène Ionesco de MIRCEA HANCOCA, dialog și corespondență între Carl Gustav Jung și

PARALELA 45 - REVISTA DE AVANGARDĂ LITERARĂ editată la Pitești de Asociația Scriitorilor Profesioniști din România (ASPRO), nr. I pe 1997. Ea confirmă fenomenul benefic al ultimilor ani de "descentralizare" a vieții literare, colaboratorii fiind tineri scriitori răspîndiți prin toate colțurile țării și, de asemenea, dezinvoltura sincronistă cu care sunt prezenți în revistă "postmoderniști" de pe alte meleaguri. Ancheta revistei are ca obiect "optzecismul", care se consumă de la o vreme mai degrabă printr-o inflație de teoretizare decît printr-o rodnicie creativă. De altfel, nici acest număr nu

scapă de obsesia autodefinirii, la care participa aproape exclusiv poezii și prozatorii generației '80. E adevărat că anii ceaușismului au însemnat o insolită solidarizare a tinerilor scriitori, mai toți trăind la limita mizeriei pe coclaurile unde fuseseră aruncați, încolțiți de cenzură, izbutind mai ales debuturi colective, uniți în disprețul compromisurilor mai vîrstnicilor, în disperarea autoironică a irosirii, optînd pentru "postmodernism" cu încăpățînarea de-a se apăra de izolarea patetica a culturii în România de atunci. Din păcate, metaliteratura "optzecistilor" a devenit un fel de nostalgie de tranșee, iar postmodernismul, paradoxal, depășit pe alte meleaguri, departe de a mai fi o racordare europeană, devine o capcană a autoizolării.

BUCHETUL OFILIT

În săptămînalul *Marianne* (12-18 oct. 1998) a apărut articolul "Le nationalisme, maladie du postcommunisme. Une revue prétendument littéraire, "România literară", illustre l'inquiétante dérive d'intellectuels roumains antisauchistes et antisémites". Articol semnat Lilly Marcou, directrice de recherche au Céri. (s.n.)

E vorba de "delirul unor intelectuali români împotriva stîngii în totalitatea sa, mai ales împotriva stîngii occidentale și a stîngii franceze în special", "delir" difuzat mai ales "de o revistă care se vrea înainte de toate literară, România literară" (s.n.). Care sunt citatele incriminate? Iată-le: 1. "... în epoca comunistă un rol nefast l-au jucat de-a lungul multor ani evreii... În politică, în armată, în poliție, în cultură, în presă, la radio, în edituri și în toate posturile importante de direcție, șefii erau în cea mai mare parte evreii... Lipsiți de cultură, fanatici, cu o bolnăvicioasă sete de revanșă, pentru că suferiseră atîta în timpul războiului din cauza absurdelor legi rasiale, ei beneficiau acum de victoria rușilor". 2. "Vizez ca victimele gulag-ului și moștenitorii lor să poată într-o zi avea forța financiară a lobby-ului evreiesc internațional care, știe (și poate) apăra memoria victimelor Holocaustului". 3. "dacă românii au cerut iertare evreilor, nicio personalitate evreiască n-a cerut iertare românilor pentru rolul jucat de evrei în operarea statului român, în bolșevizarea țării, pentru crimele și atrocitățile comuniste". Încă două reproșuri: "în coloanele acestei reviste găsim pe cei mai zeloși apărători ai "științificei"

(ghilimele ironice ale autoarei) "Cărți negre a comunismului" și îndrăzneala de a dori la Washington un memorial al Gulagului așa cum există unul al Holocaustului.

Și acum concluziile autoarei: "Nu trebuie, evident, să reducem toată activitatea culturală a României la această revistă, dar ea luminează un anume climat și cei cîțiva intelectuali de mare anvergură care refuză să adere la acest gen de ideologie sunt marginalizați de mass-media". După ce suntem liniștiți: poporul român n-are asemenea rătăcirii fiindcă e ocupat cu supraviețuirea, autoarea ne aruncă în paradoxul final: "Și mai surprinzător, în timp ce marea majoritate a intelectualilor sunt de dreapta, dintre care un număr important sunt naționaliști, eșichierul politic este dominat de o întreagă galaxie de partide de stînga." Și acum inevitabilul clișeu: "România, țara a contrastelor și ciudătenilor, nu încetează să ne uimească dar și să ne neliniștească."

.....
În emisiunea "Historire parallèle" a lui Marc Frerero, care recostitue la o distanță de 50 de ani evenimentele petrecute în lume, pentru 23 august 1944, singurul invitat a fost Lilly Marcou, pe post de martor și comentator de istorie. Am aflat atunci că, ieșeancă find, a întîmpiant armata sovietică cu flori și că intrarea acesteia în România a însemnat o mare speranță!... Iată, peste mai mult de jumătate de secol, Lilly Marcou nu poate abandona acel buchet (oricît de ofilit ar fi el). Spre deosebire de o Hanna Arendt, Annie Kriegel, sau mai aproape de meleagurile noastre o Ileana Vrancea, Lilly

Marcou a rămas blocată în prejudecata elanurilor sale din anii '50. În numele acestuia realitatea poate fi denaturată fără scrupule: una din cele mai însemnate reviste literare din România care apare de 30 de ani sub egida Uniunii Scriitorilor! este de-a dreptul o impostură: e "pretins", "se vrea" literară; și mai amintim că "aceasta revistă" în anii ceaușismului era acuzată de filosemitism? oricum, trebuie precizat că citatele fac parte dintr-o polemică ce n-a fost iscată de respectabila publicație și aparțin cunoscutului scriitor, stabilit în SUA, Dorin Tudoran; și, la urma urmei, descotorosit de rea credință sau doar de nelibertatea tabu-urilor poate contesta cineva adevărul lor istoric? salutarea *Cărții negre a comunismului* (80 de milioane de morți!) și dorința unui loc de memorie a victimelor comunismului devin pentru autoare gînduri suspecte; "intelectualii de mare anvergură" (se presupune de stînga) "sunt marginalizați de mass-media"!... Oricît ne-am strădui, nu știm care sunt aceste victime (poate A. Toma, Beniuc ș.a., dar ei nu mai sunt printre noi); cît despre actualitatea politică românească, la Lilly Marcou n-a ajuns vestea cîștigării alegerilor în 1996 de o coaliție de centru-dreapta... Din fericire, altfel cine știe ce i s-ar mai fi năzărit.

Și o ultimă nedumerire: cum se face ca vigilenta directoarei de la Céri spulberă "România Literară", dar n-a auzit de "România Mare", tipăritură strident antisemită și xenofobă, înființată cu aprobarea lui Petre Roman în 1990 și care a servit la calomnierea democrațiilor în perioada Iliescu și servește în continuare...?

A.C.

PENULTIMA ORĂ

CASA ROMANEASCA

Sâmbătă, 14 noiembrie, ora 17, la sediul din 120 bis, rue Haxo, 75019 Paris (Metro Télégraphe sau Porte de Lilas) **OMAGIU GEORGE BRATIANU (1898-1953)**, la 100 de ani de la nașterea marelui istoric și martir. Prof. **MATEI CAZACU** va aminti viața și opera lui.

Sâmbătă, 28 noiembrie, la orele 17 - în sala de reuniuni a Bisericii Notre-Dame d'Auteuil - 64, Av. Th. Gaulteir, 75016 (M. Eglise d'Auteuil; Bus: 52 și 62) **ADUNARE COMEMORATIVA LA 80 DE ANI DE LA MAREA UNIRE DIN 1 DECEMBRIE 1918**. Vor vorbi - **Mgr. George SURDU**, prof. **Pierre NĂSTUREL**, dnii **Nicolae LUPAN** și **Sergiu GROSSU**. Va urma un spectacol de cîntece și dansuri românești ale **ANSAMBLULUI SOMEȘANA-DEJ**. Recepție amicală.

Duminică, 29 noiembrie, la orele 11, la Biserica Notre-Dame d'Auteuil - 2 Place d'Auteuil -, **LITURGHIE SOLEMNĂ**. Răspunsurile vor fi date de **Corală Someșana-Dej**.

Pe ecranele franceze "TERMINUS PARADIS",

un film în regia lui **Lucian Pintilie**,
Premiul Special al Juriului la **Veneția**
Scenariu - **Lucian Pintilie** și **Răzvan Popescu**,
imaginea - **Silviu Stavilal** și **Cătălin Ghibu**,
cu **Costel Cascaval (Mitu)**, **Dorina Chiriac**
(**Norica**); **Gheorghe Visu (Vătășescu)**; **Victor**
Rebengiuc (Grigore Cafanu);
Răzvan Vasilescu (căp. Burci)

Mulțumim celor care au continuat să răspundă apelului nostru (v. *Lupta* nr. 246, p. 8) susținând **ASSOCIATION POUR LA FONDATION MÉMORIAL SIGHET**: **Ana Samuelli**; **Alexandru Missirliu**; **Dr. Cornel Rotaru**; **Bogdan Radacovici**; **Monica Lovinescu**; **Virgil Ierunca**; **Dinu Ionescu**; **Ferdinand Müller**; **Jean Martin**; **Geneviève Labedan**; **Aurelia Milcoveanu**; **Annik D'Erm**; **Catherine Durandin**; **Gustave Gras**; **Mihai Paxinos**; **Angela Paxinos**; **Rodica Laurențiu** și **Victor Cupșa**.

Trimiteți contribuția dvastră "à l'ordre de AFMS", pe adresa *Luptei* - 125 Bureaux de la Colline, 92213 St. Cloud - sau pe adresa **Dnei Anca Lemaire** - 1 rue Boyer Barrat, 75014 Paris

CHARLES FORD et ION CANTACUZINO *Histoire du cinéma roumain* Editions Osmondes

... prima proiecție cinematografică în România a avut loc la 27 mai 1896, cinci luni după celebra proiecție a fraților Lumière la Paris și o lună înainte de cea de la New York... primele actualități cinematografice românești au fost filmate de Paul Menu, unul din pionierii filmului documentar mondial, încă din 1897, iar în 1898, grație doctorului Marinescu, s-a născut în România filmul de cercetare medicală... Cartea conține filmografia românească pînă în 1945, cu portrete ale fondatorilor și bogate ilustrații.

Bulletin de souscription

Mr. Mme .....adresse..... souhait recevoir .... exemplaire(s) de l'Histoire du cinéma roumain de Ch. Ford et Ion Cantacuzino au prix de souscription de 97 frs un exemplaire et font parvenir un chèque à l'ordre des Editions Osmondes, 44, rue Eugène Carrière 75018 Paris (tél/fax 42 59 11 11). L'ouvrage sera livré franco-port.

DECESE

Compozitorul **Anatol Vieru**; prof. univ. dr. **Irina Eliade**; actrița **Leopoldina Bălănuță**; **Ianos Csaki**; ing. **Mircea Rinea**; ec. Gh. **Stere Popescu**; **Mircea Rebegea**; **Maria Andreescu**; baritonul **Iancu Groza**; **Eliza Protopopescu**; **Ioana Fiscuteanu**; **Lila Grigorescu**; **Petre și Maria Blejușcă**; **Lucian Zeibel**; mag. Gh. **Caracostea**; ec. **Romulus Văcăroiu**; **Iulișka Fejer**; **Ctin Foamete**; fost deținut politic **Vicente Comsulea**; **Neagu Pârlog**; ing. Gh. **Dăscălescu**; dr. **Stelian Pană**; prof. dr. **Trandafir Șandru**; **Grigore Cazacu**; prof. **Eugen Vâslan**; **Maria Mirescu**; dr. **Constantin Magherescu**; dr. **Victor V. Diaconescu**; **Zelda Szinberger**; **Irina Iliuță**; prof. univ. **Adrian Traian Murgan**; dr. **Silveanu George Dan**; **Filofteia Popa**; **Silvia I. Grigoriu (Linde)**; mag. **Marin Stoicescu**; ing. **Cornel Popescu**; ing. **Mircea Bengulescu**; dr. **Eugen Golderberg**; **Lia Gherasim**; **Alexandru Abraham**; **Georgeta Druhora**; lingv. dr. **Nicoale Mihăescu**; prof. dr. **Iulia Istrati Ghițescu**; dr. doc. **Alexandru Bolintineanu**; dr. **Magda Manolescu**; prof. **Cornelia Miclăuș**; ing. **Eugen G.D. Creangă**; **Ion Pandele**; ing. **Dan Rădulescu**; **Andreea Vladimira Filoti**; ing. **Mircea Ciorapciu**; **Ioana Pârvulescu**; **Vasile Rafailă**; **Corina Richter**; **Eugenia Andronache**; **Elena Mareș**; **Ion Calata**; **Bela Meszaros**; **Anica Panaitescu**; veteran de război **Constantin Teoharie Codin**; ec. **Ioan Radu Ivănuș**; comandor **Valeriu Ionescu Oituz**; dr. **Ioan Comănescu**; **Ctin Mihail Cochet**; **Lucia Pădureanu**; **Xenia Anuța Bărboi**; ing. **Mircea Slăvescu**; ing. **Lucian Dragomirescu**; profesor și preot **Silviu Prapini**; **Emil Cernat**; **Lila Țanu**; prof. **Maria Hetco**; **Sabin Iustin**; **Alexandrina Moga**; col (r) **Eugen Bratu**; **Ecaterina C. Pascu**; ing. **Ovidiu Berdan**; col (r) dr. **Mircea Teodorescu**; ing. **Grigore Căzănescu**; **Rodica Bulmeza (Pașcanu)**; dr. **N. Paloș**; av. **Șaghi Dumitru Emeric**; dr. **Petre Filotti**; **Maria caroni**; **Ctin Constantinescu**; **Maria Elean Săucan**; **Floarea pasache**; **Ștefan Halmoș Haralamb**; ing. **Teodor Isăilă**; **Octavian Lazăr**; proc. **Gheorghe Zăhărăchescu**; dr. **Zita Iuliana Semen**; **Longin Diaconescu**; **Leonida Pârveu**; dr. veterinar **Ioan Neacșu**; **Petruța Vasulescu**; **Maria Oproiu**; av. Gh. **Stancu**; **Ion Becu**; jurist **Ctin Toplicean**; **Aneta Dragomirescu**; **Mihai Arnăutu**; ing. Gh. **Chiriță**; **Stelian Stoicescu**; **Maria Țimpea**; **Ioan Panaitescu (la New York)**; gen. **Stoica Constantin**; **Filofteia Ghițulescu**; **Elisabeta Crețu**; **Angela-Ella Făgărășeanu**; **Maria Amelia Cuzdrioreanu**; **Gheorghita Balea**; **Marioara Marinescu**; **Pinelopi Raba**; **Olimpia Moldoveanu-Atanasiu**; **Cristian Dobre**; col (r) farm. **Grigore Dumitrescu**; ing. **Radu Scutelnicu**; **Stelian Badea**; prof. **Adriana Vasile**; dr. vet. **Vasile Dănilă**; **Eliza Ivănescu**; **Elena Ghenghea**; ing. **Dumitru Arghire**; prof. **Dan Lucian Rădulescu**; **Ecaterina Ciof Vartic**; **Ovidiu Călinescu**; **Mircea Uncu**; veteran de război, **Mircea Alecsandru Muche**; **Livia Zanne**; **Niculița Totir Serafim**; ing. **Costin Pedimonte**; **Ștefan Nistor**; ing. **Ioan Potoceanu**; dr. **Anatole Cressin**.

GABRIELA MOGA LAZAR

Exposition de Tapiseries Roumaines ouverte du 2 au 19 novembre

du lundi au vendredi (9h-18h00),

samedi, dimanche (9h-12h30 - et 14h00 --17h00)

Mairie du IV-ème arrondissement Salle Jean Mouly
2 Place Baudoyer 75004 Paris M. Hôtel de Ville

Tapiseriile Gabrielei Moga Lazar sînt o articulare între arta tradițională românească - prin geometrizarea motivelor cosmice sau florale - și arta modernă. Grijă pentru culoare (artista vopsește ea însăși lîna înainte de a o torce), pentru densitatea și calitatea tactilă a lînei se reîntîlnește deopotrivă în lucrările figurative, Gabriela Moga fiind și o virtuosă a portretului (**Eminescu**, **Victor Hugo** sau **Balzac**). Lucrările sale se integrează armonios în interioarele moderne, o ambiție a artistei fiind aceea de a ne înfrumuseța cotidianul prin renașterea acestei arte mult timp uitate.

En Francs Français:		En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
FRANCE	FRF 250	DEM 100 - CHF 90 - GBP 35
EUROPE	FRF 300	
Par avion :		
AMERIQUE		
AMERIQUE DU NORD	FRF350	USA 60 ou équivalent
ISRAEL		
AMERIQUE DU SUD		
ASIE	FRF 450	USA 70 ou equivalent
AUSTRALIE		
125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France		
Tel. (33-1) 41120370 Telefax (33-1) 41120379 - Tlx 270152 F		
Commission Paritaire N° 65481 - CCP : 11 341 71 A Paris		

ESPOIR OU ILLUSIONS

Le pétrole extrait dans la mer Caspienne pourrait prochainement déboucher sur la mer Noire grâce à un oléoduc dont la construction à travers la Géorgie a lieu actuellement. Les 7 et 8 Septembre, une conférence internationale a réuni à Bakou, les représentants de 32 états de l'Asie Centrale et riverains des deux mers, pour discuter de l'acheminement des énormes ressources pétrolières de la Caspienne et du Kazakhstan, vers le reste du monde. Les intérêts et les rivalités sont considérables.

L'Europe et particulièrement l'Union Européenne représente le principal marché, mais les débouchés sur d'autres destinations ne sont pas sans intérêt.

La voie vers le Golfe Persique à travers l'Afghanistan et le Pakistan ou l'Iran serait à la fois risquée et coûteuse. Les fondamentalistes musulmans pourraient en effet, à tout moment, couper cette voie dans chacun de ces trois pays. Par ailleurs, un débouché sur le Golfe Persique ou l'Océan Indien convient aux consommateurs d'Asie et des côtes Pacifiques des Amériques, mais beaucoup moins aux Européens, qui doivent contourner l'Afrique en supertankers, pour s'approvisionner. C'est la raison pour laquelle l'oléoduc du Caucase et la traversée de la mer Noire, d'Est en Ouest, présente des avantages pour l'Europe. La voie géorgienne est la plus courte et la plus avancée mais elle se heurte à la réticence de la Russie qui souhaite faire passer l'oléoduc de Bakou par Grozny vers la rive russe de la mer Noire.

La Turquie voudrait également qu'un oléoduc passe sur son territoire pour aboutir à la Méditerranée. Cette voie serait bien plus longue que celle qui traverse la Géorgie mais elle est considérée plus sûre par les U.S.A. qui soutiennent cette solution. En fait, le débouché sur la Méditerranée intéresse surtout des pays qui, à l'exception de l'Italie, sont moins industrialisés que ceux de l'Europe Occidentale. Ces pays, Grèce, Espagne, Egypte ne manquent d'ailleurs pas d'autres sources d'approvisionnement.

□

Pour l'Europe de l'Ouest il y aurait également comme voie la traversée de la mer Noire par tankers ou par oléoduc, soit 1200 à 1500 km, pour aboutir au port roumain de Constanta, à ceux bulgares de Burgos ou Varna et au port ukrainien d'Odessa.

Les ports bulgares et ukrainiens n'ont cependant que des débouchés locaux en attendant les constructions hypothétiques d'oléoducs de Varna ou Burgos à l'Adriatique via l'ex-Yougoslavie et d'Odessa vers le Nord-Ouest. De ce fait, pour le moment, seul Constanta offre des moyens de réexpédier le pétrole par péniches fluviales, sur le Danube vers Belgrade, Budapest, Vienne et au-delà par le canal Rhin-Danube, vers l'Europe occidentale jusqu'à Bâle, Anvers et Rotterdam.

Le président roumain Emil Constantinescu, s'emploie à préconiser cette voie dans toutes les rencontres internationales. Toutefois, son énergie seule ne saurait suffire.

Il faudra en premier lieu que la Serbie ne présente plus d'aléas politiques et militaires, ce qui risque d'être difficile aussi longtemps que Milosevic restera à la tête de cet Etat. Par ailleurs, il faut que le transport fluvial par péniches de faible tonnage ne soit pas plus coûteux que celui par pétroliers de tailles moyennes, qui puissent charger en Géorgie, passer par le Bosphore et par Gibraltar, pour aboutir à Hambourg, Brême ou Rotterdam. Pour être compétitif, le prix du transport devra rester longtemps très bas et les opérations de transvasement des tankers aux péniches ainsi que les droits de transit sur le Danube ne laisseront pas de gros bénéfices aux pays riverains.

Si le Danube devient une voie principale d'acheminement du pétrole de la Caspienne, cela ne sera pas la mâne escomptée par certains.

□

Le transport du pétrole en mer Noire et sur le Danube comporte aussi les risques déjà constatés le long des côtes de l'Europe Occidentale en Bretagne, et de l'Amérique du Nord, en Alaska, où se

sont produits deux grands désastres écologiques causés par des pétroliers. Si semblables désastres devaient se produire en mer Noire, l'effet serait encore plus grave car c'est une mer fermée. Elle est déjà en train de se polluer à cause des déchets industriels de l'Europe du Centre et de l'Est, transportés par les principaux fleuves qui s'y déversent, depuis l'embouchure du Don jusqu'à celle du Danube. Des fuites de pétroles causées par les péniches du Danube seraient encore plus dangereuses.

Le peu de soucis pour l'écologie, dont témoignent les industriels, les hommes politiques et même les opinions publiques de cette partie de l'Europe, ne présage rien de bon sur ce plan.

L'acheminement du pétrole de la Caspienne et de l'Asie Centrale, par la mer Noire et le Danube, se ferait par des zones bien plus peuplées, que l'écoulement du pétrole Iraquien à travers le désert de la Syrie, où le transport du pétrole des golfes Persique ou du Mexique à travers les Océans.

C'est pourquoi les problèmes de pollution comme ceux du transport, des tarifs et des aménagements maritimes et fluviaux, devraient être traités, non par les seuls riverains de la mer Noire mais par l'Europe dans son ensemble, le long de toute la voie d'acheminement du pétrole depuis la Caspienne ou l'Asie Centrale jusque sur le Danube et le Rhin. En fait, il serait utile que soit créé un organisme international semblable à l'ancienne commission de contrôle du Danube à laquelle l'opposition de l'URSS a mis fin après que toutes les troupes soviétiques ont occupé l'Europe du Centre en 1945.

Il est clair que la majorité des pays de l'Europe du Centre et de l'Est ne seront intégrés ni à l'OTAN ni à l'Union Européenne dans les prochaines années, si tant est qu'ils le soient jamais. D'autant moins les pays de l'Asie Centrale d'où est extrait le pétrole qui devra alimenter l'Europe. Il faudra donc créer un organisme permanent pour coordonner l'acheminement du pétrole. Cela aiderait ces pays à sortir de leur isolement et les rapprocherait du monde occidental.

UN HERITAGE MENACANT

par Michel Korné

Il y a dix ans, le communisme s'effondrait en Europe du Centre et de l'Est, sans violence, sauf toutefois en Roumanie où Ceausescu et sa femme furent exécutés à la suite d'un procès sommaire et plus de 1200 personnes tuées lors des manifestations et des combats qui eurent lieu avant et après.

En U.R.S.S., berceau du communisme, l'effondrement devait avoir lieu deux ans plus tard.

La fin, somme toute paisible du système totalitaire, contrastait avec sa domination longtemps sanglante et jusqu'au bout oppressive.

Inattendu, sauf pour de rares exceptions, l'effondrement avait pris de court l'ensemble du monde y compris d'ailleurs les pays occidentaux qui avaient le plus fait pour résister d'abord et vaincre par la suite la menace soviétique.

En 1945, c'est bien le président Truman et l'aide américaine du plan Marshall qui ont arrêté la poussée soviétique. Quarante ans plus tard, c'est encore "la guerre des étoiles" qui a fait comprendre aux Soviétiques qu'ils ne pouvaient espérer vaincre le monde libre. En même temps, la main tendue par le président Reagan au parlement de Strasbourg en mai 1985, préconisait l'unification de toute Europe, offrant à tous les Européens du Centre et de l'Est des perspectives toutes autres que celles des slogans marxistes.

La chute du communisme en 1989 et 1991 avait évité le carnage qui avait précédé celle du nazisme en mai 1945. Alors que les deux régimes avaient une brutalité semblable, leurs fins et de ce fait leurs impacts sur l'avenir seront bien différents.

Le nazisme ne laisse que peu d'héritiers, même si ces derniers sont virulents et dangereux. Le communisme s'est par contre transformé et son héritage a un tout autre poids.

Le nazisme n'avait duré que 12 ans, de 1933 à 1945, alors que le communisme s'était maintenu plus de 70 ans, trois générations, en Europe de l'Est (Russie, Ukraine, Géorgie, ou dans d'autres républiques de l'URSS) et 44 ans, de 1945 à 1989, soit deux générations, en Europe du Centre.

En 12 ans, les structures économiques et sociales de l'Allemagne avait évidemment subi l'économie de guerre et le pays avait été détruit par les bombes et les combats. Mais le nazisme avait été vaincu militairement et sa destruction avait été totale du fait de l'occupation militaire par les Alliés. Si les procès de Nuremberg et la dénazification n'ont touché qu'un nombre relativement restreint de dirigeants et cadres de l'ex-parti nazi, la démocratie pluraliste instaurée par les Occidentaux, a rapidement gagné l'adhésion de la majorité des Allemands de l'Ouest, dès que la prospérité est revenue.

Le communisme n'a pas été vaincu militairement mais économiquement et psychologiquement. Cette victoire pacifique

a épargné à l'Europe les dizaines de millions de morts de la guerre de 1939-45 mais elle n'a été obtenue qu'après une confrontation d'un demi-siècle au cours de laquelle les victimes du communisme se sont comptées également par dizaines de millions.

Les bourreaux et les victimes du communisme se trouvaient toutefois dans les mêmes pays, ce qui fait que le reste du monde était épargné. Il n'y a pas non plus eu les destructions matérielles de la guerre, encore que les désastres écologiques provoqués par l'industrialisation et par l'énergie nucléaire des états communistes, risquent d'être bien plus graves, à long terme, que les obus et les bombes.

Entre 1945 et 1989, l'opinion publique occidentale n'a jamais voulu risquer la guerre. De ce fait, les hommes politiques de l'Occident n'avaient en fait pas d'autre choix, au risque de s'engager dans une aventure militaire qui pouvait aboutir à un échec, comme celui du Vietnam. Nonobstant sa force économique et militaire, l'Occident n'avait comme arme défensive que la dissuasion atomique et aucun moyen offensif hors les pressions économiques et psychologiques. C'est sur ce terrain qu'il a engagé une guerre d'usure qu'il a fini par gagner.

De son point de vue, l'Occident a eu raison d'attendre, plutôt que de risquer une confrontation militaire.

La victoire de la démocratie occidentale, indéniable en 1989 et 1991, ne s'est pourtant pas confirmée par la suite, parce que l'Occident ne l'a pas exploité comme il l'avait fait après 1945. Ce n'est pas l'absence des troupes d'occupation qui en est la cause mais le manque de vision et de volonté politique.

Alors que dans les pays ex-communistes tout était à reconstruire, que le précédent du plan Marshall servait d'exemple et que le monde occidental disposait d'énormes moyens, les hommes politiques occidentaux se sont engagés dans des négociations sans fin avec les héritiers du système totalitaire plutôt que d'intervenir directement, comme après 1945.

L'Allemagne orientale est le seul Etat ex-communiste où il y a eu une intervention massive des Allemands de l'Ouest après l'unification du pays. Cette intervention n'a pas suffi pour égaliser les niveaux de vie des deux parties de l'Allemagne et la déception qui a suivi, vient de faire perdre au chancelier Kohl les élections en Octobre 1998. Cependant, comparé au niveau actuel des autres états de l'Europe du Centre, les progrès de l'Allemagne de l'Est sont énormes et démontrent à quel point des aides occidentales semblables auraient pu être profitables à l'époque, à l'ensemble de l'Europe du Centre et de l'Est.

A ce jour, dix ans après la chute du communisme, la situation a beaucoup empiré. Des usines qui pouvaient être reconverties il y a dix ans, ne sont plus souvent que des ruines. L'agriculture qui

offrait des possibilités non négligeables, a commencé par prospérer les premières années mais se trouve actuellement en concurrence avec des importations aux prix mondiaux, qui menacent l'avenir d'une paysannerie beaucoup trop nombreuse et sans beaucoup de possibilités à se reconverter dans une industrie agro-alimentaire non développée. Le secteur tertiaire a hérité de la bureaucratie communiste sans acquérir le dynamisme de la libre entreprise.

Les cadres politiques, économiques et syndicaux du régime communiste et leurs descendants ont constitué une mafia qui détient les leviers du pouvoir réel, même lorsque des personnalités valables ont été élues au sommet de l'Etat.

La crise récente en Russie a découragé bien des investisseurs étrangers dont certains ont subi de graves pertes ou retiré leurs capitaux. Des barrières économiques sont en train d'isoler à nouveau certains des pays de l'Europe du Centre et de l'Est de ceux de l'Union Européenne. Si cette tendance devait se confirmer, l'Europe ainsi que la démocratie dans son ensemble feront de grands pas en arrière. Le climat de corruption et d'abus instauré à l'Est par l'actuel "capitalisme sauvage" n'a rien à voir avec la libre entreprise et ne pourra évoluer vers la démocratie où l'économie libérale. Ce climat existe depuis des générations dans d'autres parties du monde. Il n'a que peu changé, nonobstant l'Organisation des Nations Unies, la liberté de la presse et les efforts de l'Occident pour faire respecter les Droits de l'Homme. Il est une menace pour le monde libre.

Dix ans après la chute du communisme, la démocratie et le libéralisme ont affrontés à un antagonisme moins aigu que le totalitarisme soviétique mais impossible à combattre par les armes et difficile à endiguer par d'autres moyens. La rigueur est par essence nécessaire pour combattre corruption et abus sur le plan économique, juridique et politique, mais elle heurte bien trop d'intérêts. Elle est de ce fait rarement populaire.

Dans le domaine économique c'est le FMI qui s'emploie à imposer la rigueur, mais il n'est pas toujours soutenu et sert trop souvent de bouc émissaire à ceux qui la refusent. La mondialisation des échanges agit aussi dans le sens de la rigueur mais nous en sommes encore bien loin.

Sur le plan juridique, nous assistons aussi à des tentatives d'imposer des critères internationaux pour sanctionner les crimes politiques mais les pays qui ont été les berceaux des Droits de l'Homme, tels les USA et la France, s'y opposent par raison d'Etat et sont loin de donner l'exemple de la rigueur.

A la fin de ce siècle et de ce millénaire, les idéologies totalitaires sont mortes mais des ruines du passé montent de nouvelles menaces pour l'humanité entière.

L'Occident ne les maîtrise pas et ne pourra le faire que s'il se décide à reconstruire ceux des pays qu'il a successivement sacrifiés au communisme depuis 1917. Sans cet effort, les pays riches risquent de succomber à l'héritage menaçant de la misère des autres.